

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: **Jan Tušínovský**

Název diplomové práce: **Anglická slova s obtížně předvídatelnou výslovností
English words with unpredictable pronunciation**

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Vladislav Smolka, Ph.D.**

Oponent diplomové práce: **Mgr. Jana Kozubíková Šandová, Ph.D.**

I. Cíl práce a jeho naplnění:

1. Cíl práce byl stanoven a naplněn v souladu s tématem
2. Cíl práce byl naplněn s drobnými nedostatky
3. Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněn
4. Stanovený cíl nebyl naplněn

II. Struktura práce:

1. Logická, jasná a přehledná
2. Přiměřená
3. Uspokojivá
4. Nevhodná

III. Práce s literaturou:

1. Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném rozsahu, přesná práce s citacemi, kritická analýza zdrojů
2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném rozsahu
3. Průměrná práce s literaturou
4. Slabá, chybná nebo nedostačující

IV. Presentace a interpretace dat:

1. Systematická, logická presentace, originální a důsledná interpretace
2. Velmi dobrá presentace dat, úspěšný pokus o jejich interpretaci
3. Uspokojivá presentace i interpretace dat
4. Neodpovídající presentace, nedostatečná analýza výsledků

V. Formální stránka:

1. Odpovídá všem stanoveným požadavkům
2. Obsahuje drobné formální chyby
3. Nesplňuje některé zásadní požadavky
4. Nesplňuje většinu stanovených požadavků

VI. Jazyková úroveň práce:

1. Výborná
2. Velmi dobrá
3. Dobrá
4. Podprůměrná

VII. Náročnost zpracování tématu:

1. Velmi vysoká
2. Vysoká

3. Střední

4. Nízká

VIII. Přínosy práce:

1. Originální zpracování a názory, předkládá nová zjištění
2. Práce je v daném oboru přínosná, ale neobsahuje originální a nová zjištění
3. **Průměrné, omezené využití výsledků práce**
4. Nedostatečné, práce nemá jasný přínos pro obor

Vyjádření vedoucího diplomové práce/opponenta diplomové práce*:

Diplomová práce Jana Tušínovského zkoumá anglická slova, u nichž je obtížné na základě jejich psané podoby spolehlivě odvodit způsob výslovnosti. Autor se nejprve věnuje popisu zvukového systému angličtiny a jednotlivým typům samohlásek a souhlásek. Zabývá se též popisem slabiky. Kapitola tři se velmi detailně zaměřuje na popis výslovnosti jednotlivých grafémů v angličtině, jak samohláskových, tak souhláskových. Další oddíly charakterizují méně obvyklé způsoby výslovnosti anglických slov. V závěru teoretické části práce můžeme najít zajímavou sekci věnovanou výslovnosti a původu místních názvů.

V kapitole 2.3.1, kde diplomant popisuje typy hlásek v angličtině, mimo jiné i triftongy, opomněl ještě uvést triftong [aɪə], vyskytující se např. ve slovech fire, liar. Na straně 6 je uvedena tabulka naznačující systém anglických vokálů. Zasloužila by si detailnější komentář. Samohláska [ʌ] se řadí spíše k central vowels, samohláska [ɜ:] zcela chybí. Na str. 10 je chybně uveden fonetický zápis slova polysyllabic, správně by mělo být [ˈpɒlɪsɪˈlæbɪk].

Pokud jde o sekce věnované způsobu výslovnosti jednotlivých grafémů, autor zapomněl poznamenat, že se písmeno A (str. 15) čte jako [ɑ:] ještě před N + další souhláska, např. ve slově dance a v některých slovech cizího původu (drama, banana), v několika případech se může číst jako [e] (any, many). Grafém E ve finální pozici také rozlišuje podstatné jméno od slovesa a znělost u slovesa, např. u breath - breathe, cloth - clothe. Grafém I se jako [aɪ] vyslovuje nejen v přízvučných otevřených slabikách, ale též před koncovým -nd (find) a -ld (wild). U písmene O vyskytujícího se v pravopisu ve skupině -or, záleží krátká nebo dlouhá forma výslovnosti na tom, zda se r vyslovuje nebo nevyslovuje. Grafém U se jako [u] vyslovuje nejen po p předcházejícím [j] a [l], ale i po b a f (bullet, butcher, full). Jednoduché samohlásky se v některých případech (důsledek fonetického oslabování samohlásek v nepřízvučných slabikách) někdy nevyslovují (legal, garden, potato).

U výslovnosti samohláskových i souhláskových grafémů je zcela správně uvedena též výslovnost spřežek. Ovšem chybí výslovnost spřežek AE a EO. U spřežky EI bych jako méně častou její výslovnost [i:] nepovažovala (seize, deceive, ceiling, deceit...). Řazení souhláskových spřežek s H je poněkud chaotické, některé jsou zařazeny pod H, jiné pod druhou složku této spřežky. Možná by ještě bylo vhodné zařadit spřežku QU, která se vyslovuje v některých slovech jako [k] (conquer, cheque), v jiných jako [kw] (queen, quiet). Okrajově by mohly být ještě zmíněny trojčlenné spřežky (např. EAU, IEU, SCH, IGH, atd.).

U písmene M není uvedeno, že i tento grafém může být němý a to v počáteční skupině mn- (mnemonic).

Po zevrubném popisu zvukových realizací jednotlivých anglických grafémů následují kapitoly věnované méně obvyklým způsobům výslovnosti (glottal stop, aspiration, assimilation, elision, komprese). Pro větší přehlednost a lepší orientaci by bylo vhodné tyto kapitoly nějak uvést a vysvětlit, proč se jimi autor zabývá.

V teoretické části práce postrádám odkazy na relevantní teoretické zdroje. Není jasně odděleno to, co autor vymyslel sám od toho, co zformuloval na základě teoretické literatury. Při práci s teoretickými zdroji bych očekávala větší míru samostatnosti a kreativity. Devět titulů uvedených v závěrečné bibliografii je pro diplomovou práci nedostatečný počet. Některé z nich, ač se objevují v bibliografii, nejsou v samotném textu práce zmíněny (Onions 1966, 1992; Peprník 2004).

Teoretická část je příliš rozsáhlá a zcela tak zastiňuje vlastní analýzu výrazů s obtížně předvídatelnou výslovností, jež by naopak měla tvořit těžiště celé práce. Diplomant excerpované výrazy z výslovnostních slovníků zařadil na samý závěr práce. Mnohem přínosnější by bylo, kdyby byl tento slovníček výrazů zařazen hned po teoretické části a podrobněji rozpracován. Mělo by do něho být zahrnuto více výrazů, měl by tedy určitě být rozsáhlejší. Právě ty případy, které jsou v kapitole tři uvedeny jako příklady méně časté či nepravidelné výslovnosti jednotlivých grafémů, by měly být ve slovníčku uvedeny. Nabízí se například zahrnout některé výrazy obsahující skupinu -ough, neboť právě ona má několik různých variant výslovnosti. Ve slovníčku je zahrnut dostatečný počet místních jmen, očekávala bych ale více vlastních jmen osobních, které mají také často nepravidelnou výslovnost. Například výslovnost jmen Anthony, Keith, Ralph, Sheila, Chloe, atd. mohou některým studentům angličtiny dělat problémy.

Jazyková úroveň práce je přijatelná, ovšem vyskytuje se zde několik vágních a nepřesných formulací a občasných gramatických chyb (např. slovo "výjimka" autor několikrát napsal chybně "vyjimka"). Nepřesně je např. formulována druhá věta v úvodu práce (str.1), první odstavec. Lépe by bylo napsat: Právě díky těmto výjimkám se můžeme setkat se slovy, jejichž konkrétní zvukovou realizaci bychom na základě jejich pravopisu vůbec nepředpokládali. Nebo na téže straně, druhý odstavec, druhá věta: spíše než definovat činnost fonetiky a fonologie, by bylo lepší definovat jejich předmět studia. Str. 5 - ...byla vypracována Danielem Jonesem, profesorem fonetiky. Str. 7 - spíše než "anglická nářečí" by bylo přesnější užívat termínu "varianty angličtiny". Str. 8 - u ostatních souhlásek není tento požadavek nutný - u neznělých souhlásek hlasivky nevibrují. Str. 26 - formulace "Tam, kde je v pravopisu g, máme obvykle na výběr ze dvou možností výslovnosti", je vágní, protože výslovnost toho grafému je daná, nemůžeme si ji libovolně zvolit. Str. 45 - "... a proto pak můžeme vidět podoby.." - spíše "slyšet".

Závěr práce, stejně tak jako její úvod, je příliš krátký. U česky psané práce je její nedílnou součástí anglicky psané resumé. To se nachází i v závěru této práce, ale obvykle ho nenazýváme conclusions, ale spíše résumé nebo summary. Pozor na gramatické chyby, např.: the regular relationships....; there is a vocabulary (spíše dictionary)....; ...a few exceptions (spíše explanatory notes), ...the word in the brackets....; atd.

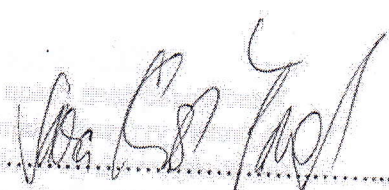
I přes uvedené výhrady práce splňuje/nespĺňuje* základní požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji/nedoporučuji* k ústní obhajobě.

Navrhovaná známka: výborně – velmi dobře – dobře - nedostatečně*

Otázky k obhajobě:

- Práce se zabývá souvislostmi mezi anglickým pravopisem a výslovností. V žádné kapitole jsem definici pravopisu nenašla. Uveďte ji spolu s vysvětlením příčin složitosti a nepřehlednosti anglického pravopisu, který patří k jednomu z nejnepravidelnějších systémů pravopisu, které se v současnosti užívají.
- Dají se kontrahované formy gramatických slov považovat za příklady elize nebo ne? Vysvětlete.
- Čím se diplomant objektivně řídil při výběru slov s obtížně předvídatelnou výslovností, které zahrne do slovníčku?

Podpis vedoucího diplomové práce/oponenta diplomové práce*:

Datum: 27. 1. 2014

*nehodící se škrtněte